

Bir ay, bir millət, bir Zəfər: Noyabrın mistik sirri...

İlahi ədalətin bərpa edildiyi zaman kəsiyi

Zaman ilə yaşam arasında görünməyən, lakin hiss edilən bir körpü var. Bu körpü bəzən insanın daxili duyumu ilə tarixin ritmini eyni nöqtəyə gətirir. Hadisələrin bir-birinə bu qədər uyğun gəlməsi, müəyyən bir ayın və ya bir günün uzun illər boyu həlledici rol oynaması tə-

sadüfdən kənar görünür. Elə bil zaman öz içində gizlənmiş kodları məhz həmin tarixlərdə açır. Azərbaycan üçün belə mistik məqamların ən güclüsü noyabr ayı ilə bağlıdır. Məhz bu ayda daha çox millətin taleyini müəyyən edən qərarlar qəbul edilib, qələbələr qazanılıb, döv-

lətçilik özünə yeni bir nəfəs, yeni bir mənə tapıb...

Tarixə baxdıqda noyabr sanki Azərbaycan xalqının qismətinə düşmüş bir "ilahi imza" təsiri bağışlayır. Zəfər günümüz bu ayda gerçəkləşib, Zəfər yolu-muz bu ayda görünür olub, yenilənmə, dirçəliş və dövlətçilik

ənənələrinin mühüm məqamları məhz bu ayda yaşanıb. Konstitusiya Günümüz, Dövlət Bayrağı Günümüz və işğaldakı torpaqların azadlığı - hamısı, elə bil, eyni göy qurşağının müxtəlif rəngləri kimi noyabrın çotiri altında toplanıb.

Bu da təsadüfdürmü? Yoxsa

tarixin öz diksiyası, zamanın öz sözüdür?

Noyabr ayı yalnız tarixlə mistikanın qovşaq nöqtəsi deyil - bu ay ideyanın gerçəyə çevrilməsi, amalın nəticə verməsi, xəyanətlə ədalətin üz-üzə gəldiyi meydandır. Hər dəfə bu ay gələndə sanki tarix pərdələri

aralanır və xalqın yaddaşına yazılmış böyük sınaqlar, böyük dönüş nöqtələri bir daha canlanır. Noyabr Azərbaycan üçün sadəcə təqvim ayı deyil - ədalətin qalib gəldiyi məkan, ilahi ədalətin işıq saçıdığı zaman kəsiimidir.

Heydər Əliyev fenomeni: noyabrın ilk işığı...

Tarix böyük şəxsiyyətlər yaradır. Bəzən millətlərin taleyi bir şəxsiyyətin xarizmasında, zəkani, iradəsini və gücünü özündə birləşdirən bir liderin çiynlərində formalaşır. Müasir Azərbaycanın məsuliyyəti və qətiyyəti, xalqımızın gələcəyi, dövlətçiliyimizin sabahı Heydər Əliyev şəxsiyyətində cəmlənmişdi. Heydər Əliyev sadəcə müasir dövlətçiliyimizin qurucusu deyil - Heydər Əliyev Azərbaycan tarixinin özüdür. Onunla başlayan mərhələ ölkəmizin sosial, iqtisadi, siyasi və mədəni inkişafında dönüş yaratdı.

1970-1980-ci illərin Sovet reallığında Azərbaycanın geridə qalmış respublika statusundan xilas edilməsi, İttifaq miqyasında tanınması, sənaye, mədəniyyət və təhsil sahələrində sıçrayışın baş verməsi birbaşa Heydər Əliyevin adı ilə bağlı idi. O, SSRİ kimi nəhəng bir sistemin daxilində Azərbaycanı irəli çəkən qüvvəyə çevrilmişdi. Azərbaycanın böyük oğlu hər dəfə tribuna arxasına keçəndə təkcə respublikanın deyil, bütün bir xalqın qürurunu təmsil edirdi.

1982-ci ilin 23 noyabrı isə Azərbaycan tarixinin sabahının formalaşmasının mistik səhifələrindən biridir. Həmin gün Heydər Əliyev SSRİ Siyasi Bürosunun üzvü seçildi və Moskvaya yollandı. Bu gediş, əslində, Azərbaycanın gələcək inkişafının strateji əsasının qoyulması idi. O dövrdə respublikanın iqtisadi, sosial və intellektual inkişaf trayektoriyası məhz bu qərarın davamı kimi formalaşdı. Bu gediş Azərbaycanın gələcəyini formalaşdıracaq kadrların yetişdirilməsini, milli özünüdərkin güclənməsini, modern dövlətçilik təfəkkürünün ortaya çıxmasını təmin etdi.

1982-ci ilin noyabrı, əslində, iki paralel yolun başlanğıcı idi:

- SSRİ-də Azərbaycanı zirvələrə yüksəldən yol;

- Gələcək müstəqil dövlətimizin təməllərini hazırlayan yol.

Nəhayət, bu yol 40 il sonra - 2020-ci ilin noyabrında Azərbaycanın Zəfər yolunda öz təntənəsini tapdı. 1982-ci ildə Moskvaya uzanan yol, 2020-ci ildə Şuşaya aparan

Zəfər yoluna çevrildi. Tarix öz möcüzəsini göstərdi. Noyabr həm inkişafın başlanğıcı, həm də qələbənin zirvəsi oldu.

1992-ci ilin noyabrı: Yeni Azərbaycan Partiyasının tarixi missiyası

Böyük liderlərin həyatında həm yüksəliş dövrləri olur, həm də uğradıqları haqsızlıqlar

lar dövrü olur. Heydər Əliyevin Sovet rəhbərliyində sürətlə yüksəlişi nə qədər heyranlıq doğururdusa, ona qarşı haqsız kampaniyaların baş qaldırması da bir o qədər təəssüf doğururdu. SSRİ-nin son dövrlərində - xüsusilə Qorbaçovun hakimiyyəti illərində - Heydər Əliyevin Sovet rəhbərliyindən uzaqlaşdırılması təkcə siyasi bir intriqa deyildi; bu addım bilavasitə Azərbaycana qarşı yönəlməmiş strateji zərbənin tərkib hissəsi idi.

1987-ci il oktyabrında Heydər Əliyev tutduğu vəzifələrdən istefa verdi. Bu, Azərbaycanın taleyində də bir mənfəi dönüş nöqtəsi oldu. Çünki məhz bundan sonra Moskva və Ermənistanın əlbir fəaliyyəti ilə respublikamıza qarşı separatizm planı işə düşdü, Qarabağa qarşı açıq iddialar irəli sürüldü. Azərbaycan başsızlıq görünüşü yarandığı üçün hədəfə çevrildi. Ölkə bir-birinin ardınca itkilər yaşadı, xaos,

anarxiya, siyasi parçalanma dərinləşdi.

Belə ağır bir zamanda həm milləti, həm də dövləti xilas etmək üçün qəti addıma, milli mövqeyə, cəmiyyəti birləşdirən xilasedici gücə ehtiyac vardı. Azad dövlətimizin yaşaması üçün xalqın lideri ö-nə çıxmalı idi. Qəti addımlar atılmalı idi - bu addım 1992-ci ilin noyabrında atıldı. Nə təsadüfdürsə: yenidən noyabr... yenidən tələyüklü tarix...

Heydər Əliyevin liderliyi ilə Yeni Azərbaycan Partiyası yarandı. Bu, sadəcə bir siyasi təşkilat deyildi - bu, xalqın nicat platforması idi. YAP Heydər Əliyevin liderliyi ilə Azərbaycanı siyasi böhrandan, parçalanmadan, hərəmçərlikdən xilas edən, dövlətçiliyi yenidən dirçəldən qüvvəyə çevrildi.

Bu gün YAP-ın 750 minlik ailəsi Cənubi Qafqazın ən böyük siyasi gücüdür. İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə partiya Azərbaycanı yeni inkişaf mərhələsinə çıxarıb. Noyabrda yaranan YAP noyabrda qazanılan Zəfərin siyasi dayağı oldu.

Noyabrda noyabra: xəyanətin başlanğıcı, ədalətin gücü...

Azərbaycanın son 40 illik tarixində Qarabağ mövzusu həm dərd, həm ümid, həm də böyük dönüş nöqtəsi olub. Yaşamımızın episentri Qarabağ olub. Dilimizin əzbəri Qarabağ olub. Ürəyimizin titrəyişi Qarabağ olub. Dövlətimizin hədəfi Qarabağın azadlığı olub.

Yenə də nə təsadüfdürsə, Qarabağa qarşı erməni iddialarının ilk açıq anonsu da digər tələyüklü hadisələr kimi məhz

noyabr ayında səsləndi. 1987-ci ilin noyabrında Parisdə Qorbaçovun müşaviri Abel Aqambekyanın Qarabağı Ermənistanla birləşdirmək barədə bəyanatı Azərbaycan üçün faciələrin başlanğıcına çevrildi. Bu, xəyanətin ilk signalı idi. Bu, işğalın, təcavüzün, ədalətsizliyin, xalqımıza qarşı soyqırımının, beynəlxalq susqunluğun signalı idi. Məhz 1987-ci ilin noyabrında səslənən bu iddia 1992-93-cü illərdə yenidən

müstəqillik əldə etmiş Azərbaycanın faciələrinin əsasını təşkil edirdi. Amma... Ədalət gec də olsa, təcəllə edir...

33 il sonra - yenə noyabr: 2020-ci ilin noyabrı ...

Heydər Əliyev siyasi irsinin layiqli davamçısı İlham

Dünya üçün bu, humanitar ümid işığı idi.

Hazırda yaxınlaşmaqda olan digər mühüm proses - Ukrayna müharibəsinin yekunlaşması istiqamətində aparılan danışıqlar yenə noyabr ayının fonunda baş verir. Bu da təsadüf deyil. Ukrayna çətin imtahan qarşısındadır.

İnanaq ki, noyabr global miqyasda da ədalətin ayıdır. Dünyanın ən böyük böhranlarının yumşaldığı, kompromislərin tapıldığı, sülh gündəminin aktivləşdiyi bir zaman

pəncərəsi kimi qəbul edilir. Tarixin universal ritmləri bəzən ölkələrin talelərini bir-birinə bağlayır. Azərbaycanın Zəfəri ilə eyni vaxtda dünyanın başqa bölgələrində sülh cəhdlərinin artması da bu ritmin maraqlı təzahürüdür. 2020-ci ilin noyabrında azad edilmiş Qarabağ dünya üçün mistikanın reallığa çevrildiyi həqiqət kimi qəbul edilir... Ədalət zəfər qazanır. Bəlkə bir az tez, bəlkə bir az gec. Amma, nəticədə, mütləq qələbə qazanır...

Əliyev xalqına, ölkəsinə qarşı edilən bu xəyanətin cavabını verdi. 2020-ci ilin 8 noyabrında Şuşanın azad edilməsi ilə Azərbaycan yalnız torpağını deyil, tarixi ləyaqətini də düşmən tapdığından azad etdi. 44 günlük Vətən müharibəsi 2020-ci ilin noyabrında Qələbə ilə başa çatdı. Bu qələbə təsadüf deyildi - o, 40 illik bir tarixi mübarizənin haqq-ədalət zirvəsi idi.

Noyabr ayı xəyanətlə ədalətin mübarizə meydanı oldu və sonunda ədalət qalib gəldi. 33 il davam edən zaman savaşı 2020-ci ilin noyabrında tamamlandı.

Bu gün Qarabağda separatizmin kökü kəşilib. Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü tam bərpa edib. Xəyanətin başlandığı ayda, noyabrda ədalət öz parlaq təntənəsini yaşadı. Bu da ilahi ədalətin təcəllası idi...

Noyabrın global universal mənası: həqiqət gec də olsa, qələbə qazanır

Yaşadığımız əsr, zaman kəsiyi həssaslığı ilə seçilir. Dünya həm bir imtahandan keçir, həm də sabah üçün zəmin yaradır. Bu günün qərarlarının fonunda gələcəyin siyasi, iqtisadi, hərbi doktrinaları hazırlanır. Çətin və məsuliyyətli bir zamandan keçirik.

Noyabr tək Azərbaycan üçün deyil, dünya üçün də xüsusi simvolizmi olan aydır. Bəzən global hadisələr də elə

bu ayda dünyanın nöqtəsindən açılır, illərlə davam edən münaqişələrin sonu noyabra təsadüf edir. Sanki dünya düzəni də bu ayda nəfəs alır, yeni bir dövrə qədəm qoyur.

Bir neçə gün öncə BMT TŞ-da Qozza bölgəsi üzrə sülh planının təsdiqlənməsi də bu ayda baş verdi. Uzun illər davam edən qarşıdurmanın yumşaldılması istiqamətində ilk real addım noyabrda atıldı.

Ədalət mistikası və zəfər sədası...

Nəticədə son mənzərə canlanır qarşımızda - noyabr tarixi üçün, ən azından Azərbaycan tarixi üçün sadəcə ay deyil: milli yaddaşın məhkəməsi, dövlətçiliyimizin ritmi, azadlığımızın simvoludur. Bu ayda həm faciələr, həm ümidlər, həm də qələbələr yaşanır. Bu ay həm xəyanətləri xatırladır, həm də ədalətin gec-tez qalib gəldiyini göstərir. Tarix bəzən zamana gizli mesajlar yazır və noyabr Azərbaycan üçün həmin mesajların açarını təşkil edir.

1982-ci ilin noyabrında inkişaf yolumuz açıldı. 1992-ci ilin noyabrında

xilasedici siyasi qüvvə - YAP yarandı.

2020-ci ilin noyabrında torpaqlarımız azad olundu. Bu, artıq təsadüf yox, zamanın öz hökmüdür.

Noyabr Azərbaycanın ədalət ayıdır. İlahi ədalətin gecikmədiyini, millətin iradəsinin sınımadığını göstərən simvolik bir zaman mövhumudur. Bu ay Zəfərimizin musiqisi, dövlətçiliyimizin himni, tariximizin ən parlaq səhifələrindən biridir. Noyabr - ədalətin səsləndiyi, tarixin yazıldığı aydır...

Pərviz SADAYOĞLU